แผนการใช้ที่ดิน
ตำบลแม่นางขาว
อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

สถานีพัฒนาที่ดินพังงา
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 และสถานีพัฒนาที่ดินพังงา ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินพังงา
กันยายน 2566

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
สารบัญตาราง		ง
สารบัญรูป		จ
บทที่ 1	**บทนำ**	
	1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
	1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
	1.3 วัตถุประสงค์	1-1
	1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
	1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
	1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2	**ข้อมูลทั่วไป**	
	2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
	2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
	2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
	2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
	2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
	2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-8
บทที่ 3	**สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ**	
	3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
	3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
	3.3 ทรัพยากรดิน	3-3
บทที่ 4	**กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)**	
	4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
	4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 5	**การประเมินคุณภาพที่ดิน**	
	5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
	5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
	5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3
บทที่ 6	**แผนการใช้ที่ดิน**	
	6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
	6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7	**การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน**	
	7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
	7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
	7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
	7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง		8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศตะกั่วป่า จังหวัดพังงา (2536-2565)	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565	2-8
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565	2-10
3-1	สมบัติดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	6-2
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2566-2570	7-4
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลถ้ำ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)	7-8

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	2-1
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร พ.ศ. 2536-2565	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	2-7
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	6-5

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปะวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดินเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA : Participatory Rural Appraisal) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ /กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

โครงการพื้นฐานดี ประชาชนมีคุณภาพ เศรษฐกิจก้าวหน้า มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน(ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว,2562)

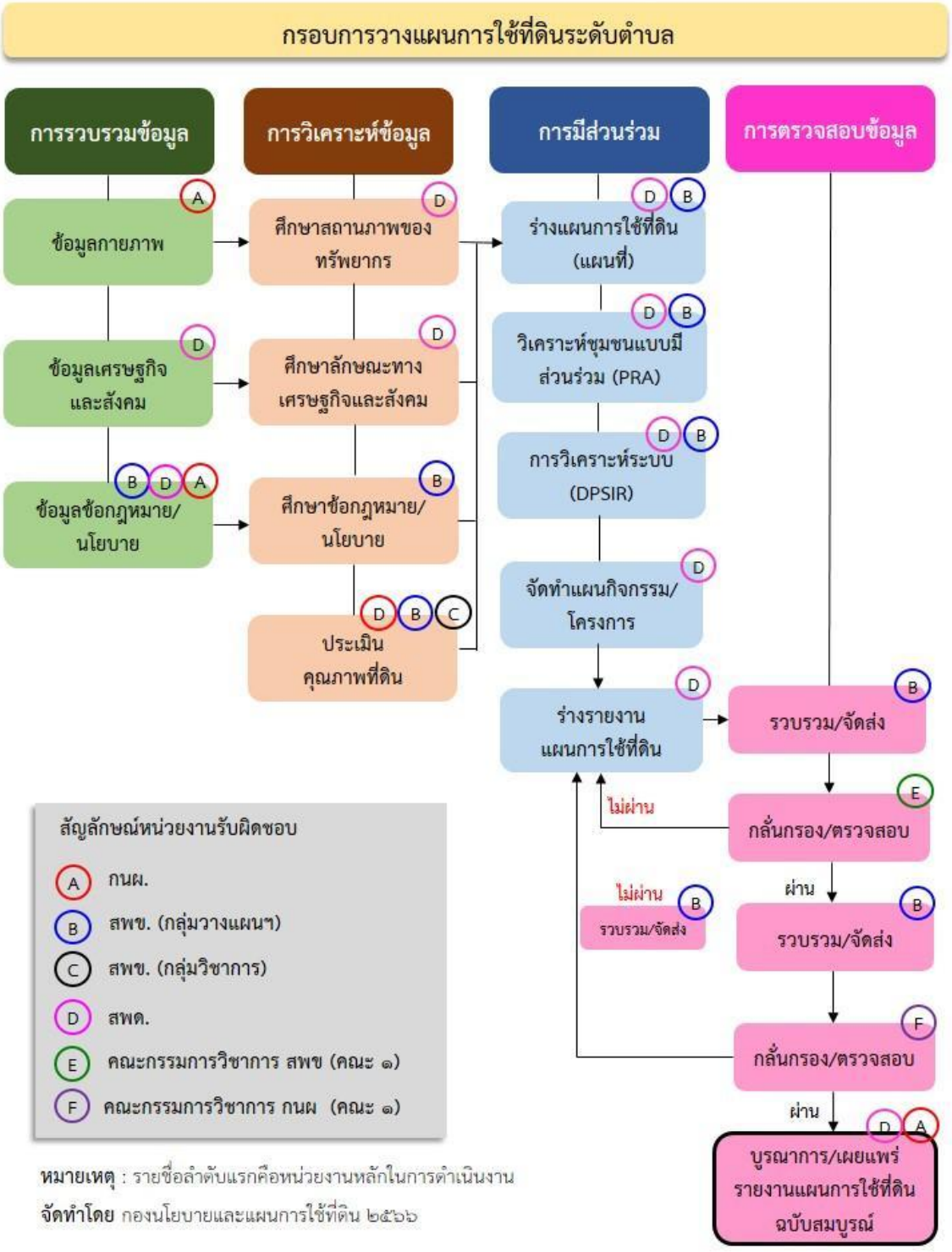

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2
ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอคุระบุรี มีพื้นที่ประมาณ 158 ตารางกิโลเมตร หรือ 98,484 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน และตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

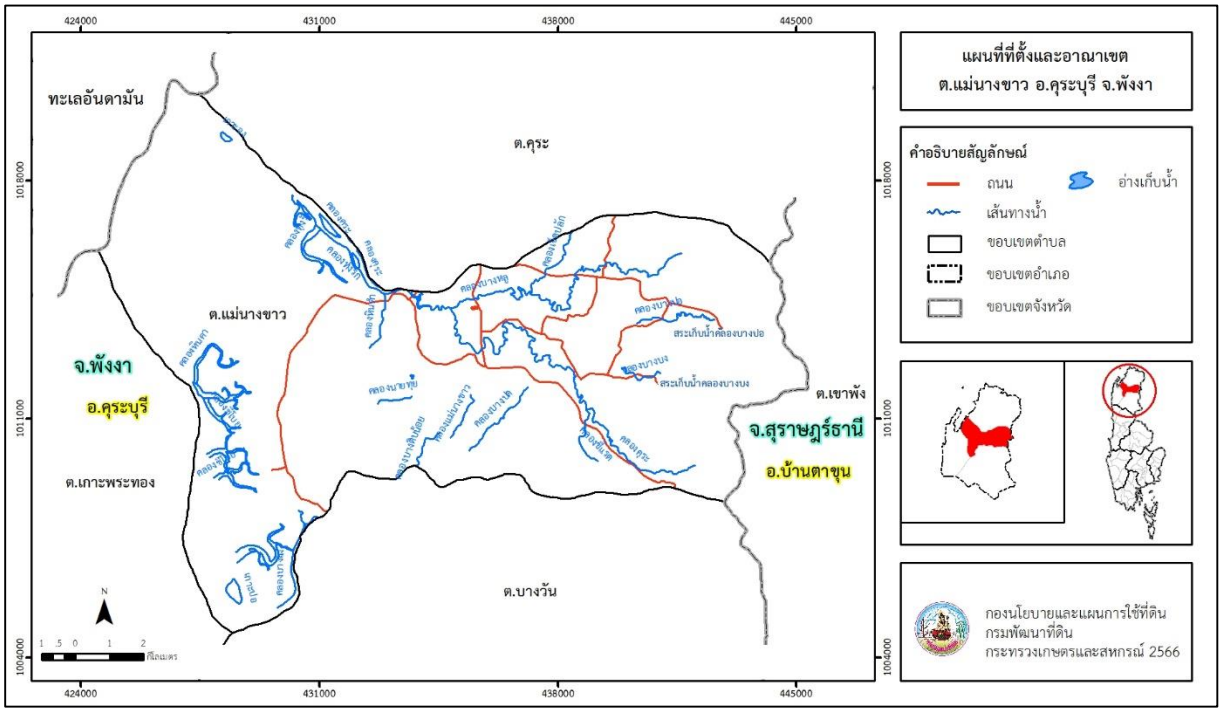

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านทับช้าง
หมู่ที่ 2 บ้านทางด่าน
หมู่ที่ 3 บ้านคุระ
หมู่ที่ 4 บ้านนายทุย
หมู่ที่ 5 บ้านหัวสวน
หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งรัก
หมู่ที่ 7 บ้านบางแดด
หมู่ที่ 8 บ้านโชคอำนวย

(องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว, 2562)

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่พื้นที่สูงชันและที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และพื้นที่สูงชัน ด้านทิศตะวันออกอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติศรีพังงา ตอนกลางของตำบลเป็นพื้นที่สูงชันและที่ลาดเชิงเขา ส่วนด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองคุระ คลองชีโบย คลองบางหลู คลองลัดเกาะน้อย

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.1 องศาเซลเซียส ในเดือนมีนาคมและเมษายน อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.7 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,161.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 123 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 639.4 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 24 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงปลายเดือนธันวาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศตะกั่วป่า จังหวัดพังงา[/1] (ปี 2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ	ปริมาณฝนใช้การ[/2]
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	22.2	32.5	26.7	79.0	64.4	6.6	64.2	57.8
ก.พ.	22.4	33.1	27.1	78.0	48.6	5.8	61.6	44.8
มี.ค.	23.4	33.5	27.8	80.0	153.9	11.0	71.3	116.0
เม.ย.	24.4	33.5	28.2	83.0	233.5	16.7	70.2	146.3
พ.ค.	24.7	32.5	27.9	86.0	461.9	22.6	71.0	171.2
มิ.ย.	24.6	31.8	27.7	86.0	469.6	21.6	67.8	172.0
ก.ค.	24.7	31.5	27.5	86.0	470.5	22.7	70.7	172.1
ส.ค.	24.5	31.2	27.3	87.0	569.6	22.8	71.3	182.0
ก.ย.	23.9	30.9	26.8	88.0	639.4	23.8	67.2	188.9
ต.ค.	23.6	31.0	26.6	88.0	539.9	24.5	64.8	179.0
พ.ย.	23.3	31.7	26.7	85.0	248.2	17.5	59.1	149.6
ธ.ค.	22.8	31.8	26.7	80.0	76.1	9.3	63.2	66.8
เฉลี่ย	**23.7**	**32.1**	**27.3**	**83.8**	**-**	**-**	**-**	**-**
รวม	**-**	**-**	**-**	**-**	**1,161.9**	**122.6**	**1,335.4**	**875.5**

หมายเหตุ : [/1] เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

[/2] จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

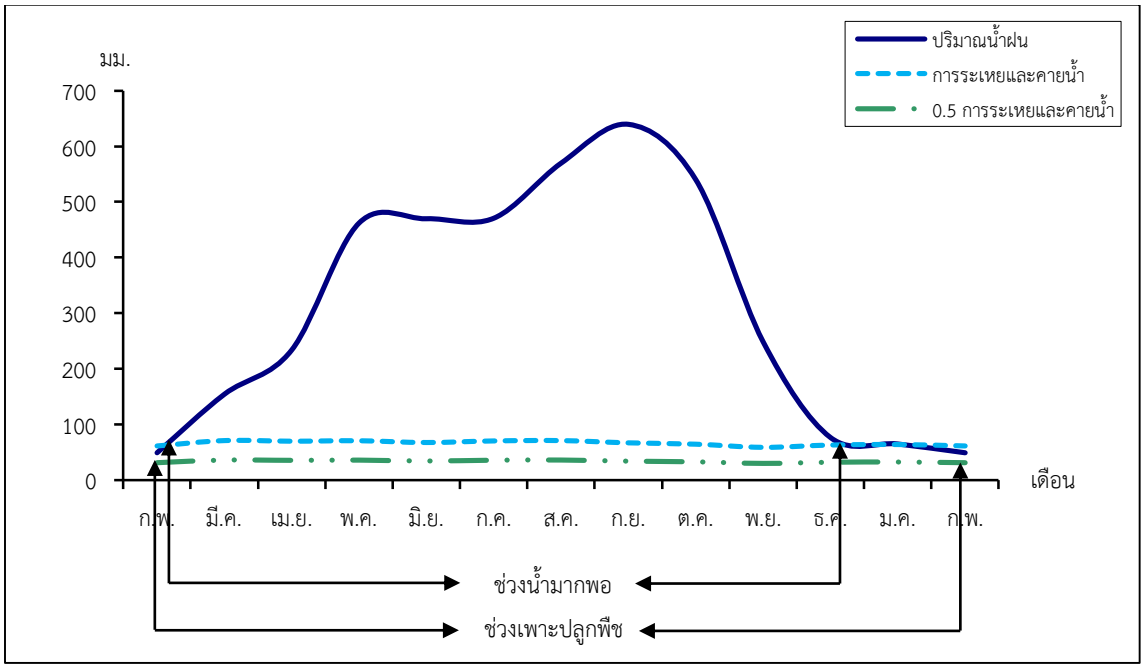

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,705 ไร่ หรือร้อยละ 1.73 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 33,563 ไร่ หรือร้อยละ 34.08 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พืชไร่ มีเนื้อที่ 84 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แตงโม/ปาล์มน้ำมัน พริก/ยางพารา พริก/ปาล์มน้ำมัน

2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 31,844 ไร่ หรือร้อยละ 32.35 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ยืนต้นผสม ปาล์มน้ำมัน/กล้วย ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม เป็นต้น

3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,203 ไร่ หรือร้อยละ 1.21 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง หิมพานต์ ทุเรียน กล้วย มังคุด เป็นต้น

4) พืชสวน มีเนื้อที่ 2 ไร่ ได้แก่ พืชผัก

5) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 430 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 51,282 ไร่ หรือร้อยละ 52.07 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู ป่าชายเลนสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 11,821 ไร่ หรือร้อยละ 12.00 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง ทะเล อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 113 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	**พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง**	**1,705**	**1.73**
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	21	0.02
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,307	1.33
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	115	0.12
U405	ถนน	229	0.23
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	23	0.02
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	10	0.01
A	**พื้นที่เกษตรกรรม**	**33,563**	**34.08**
A220/A303	แตงโม/ปาล์มน้ำมัน	12	0.01
A229/A302	พริก/ยางพารา	23	0.02
A229/A303	พริก/ปาล์มน้ำมัน	49	0.05
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	163	0.17
A301	ไม้ยืนต้นผสม	260	0.26
A302	ยางพารา	14,728	14.95
A302/A401	ยางพารา/ไม้ผลผสม	42	0.04
A302/A405	ยางพารา/มะพร้าว	15	0.02
A302/A411	ยางพารา/กล้วย	5	0.01
A302/A419	ยางพารา/มังคุด	35	0.04
A302/A420	ยางพารา/ลางสาด ลองกอง	7	0.01
A303	ปาล์มน้ำมัน	16,225	16.48
A303/A401	ปาล์มน้ำมัน/ไม้ผลผสม	12	0.01

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303/A403	ปาล์มน้ำมัน/ทุเรียน	69	0.07
A303/A405	ปาล์มน้ำมัน/มะพร้าว	6	0.01
A303/A408	ปาล์มน้ำมัน/มะม่วงหิมพานต์	26	0.03
A303/A411	ปาล์มน้ำมัน/กล้วย	191	0.19
A303/A419	ปาล์มน้ำมัน/มังคุด	13	0.01
A317	หมาก	10	0.01
A317/A401	หมาก/ไม้ผลผสม	28	0.03
A318	จามจุรี	9	0.01
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	14	0.01
A401	ไม้ผลผสม	600	0.61
A402	ส้ม	5	0.01
A403	ทุเรียน	79	0.08
A404	เงาะ	9	0.01
A404/A405	เงาะ/มะพร้าว	24	0.02
A405	มะพร้าว	34	0.03
A405/A419	มะพร้าว/มังคุด	12	0.01
A405/A420	มะพร้าว/ลางสาด ลองกอง	24	0.02
A408	มะม่วงหิมพานต์	290	0.29
A411	กล้วย	50	0.05
A419	มังคุด	36	0.04
A419/A420	มังคุด/ลางสาด ลองกอง	15	0.02
A420	ลางสาด ลองกอง	11	0.01
A502	พืชผัก	2	-
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	76	0.08
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	354	0.36
F	**พื้นป่าไม้**	**51,282**	**52.07**
F100	ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	2,140	2.17
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	26,374	26.78

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
F300	ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู	1,842	1.87
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	20,926	21.25
M	**พื้นที่เบ็ดเตล็ด**	**113**	**0.12**
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	26	0.03
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	87	0.09
W	**พื้นที่แหล่งน้ำ**	**11,821**	**12.00**
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	9,217	9.36
W103	ทะเล	2,551	2.59
W201	อ่างเก็บน้ำ	22	0.02
W202	บ่อน้ำในไร่นา	31	0.03
	ผลรวมทั้งหมด	**98,484**	**100.00**

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

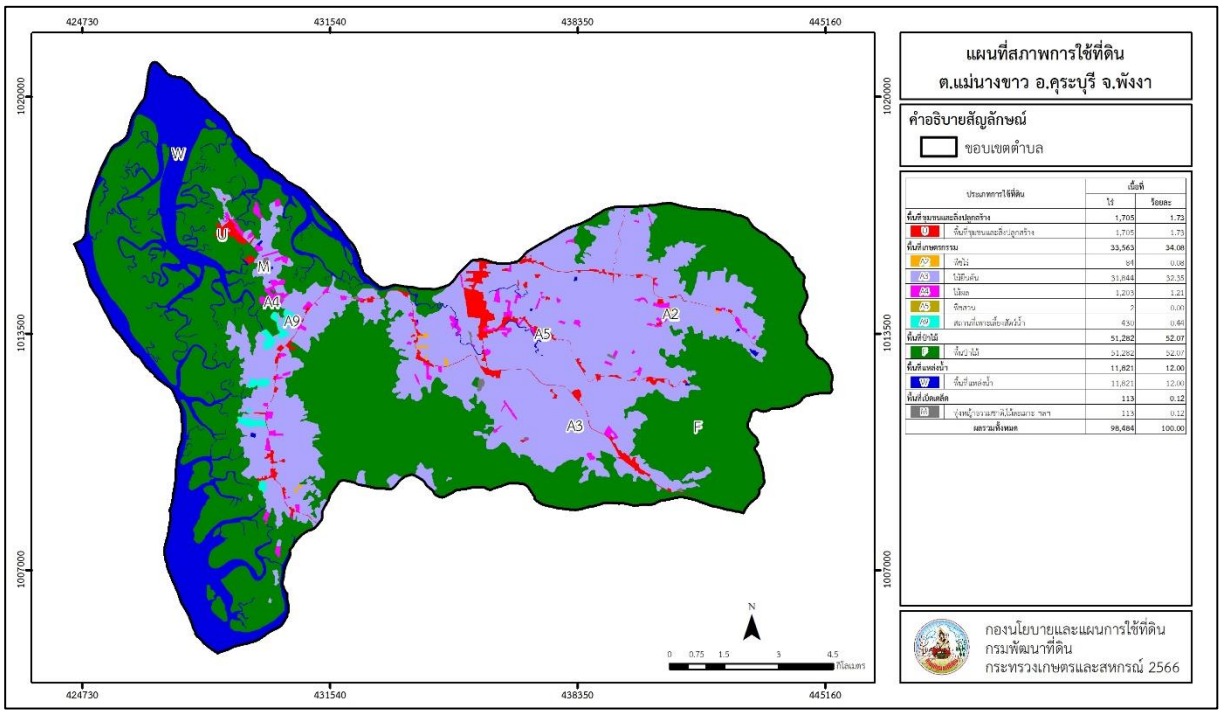

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลแม่นางขาวมีประชากรรวม 5,822 คน แยกเป็นชาย 2,901 คน เป็นหญิง 2,921 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 36.95 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,542 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,039 ครัวเรือน หรือร้อยละ 40.87 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,503 ครัวเรือน หรือร้อยละ 59.13 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-5

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลแม่นางขาว	**2,542**	**2,901**	**2,921**	**5,822**
หมู่ที่ 1 ทับช้าง	283	431	424	855
หมู่ที่ 2 ทางด่าน	221	248	239	487
หมู่ที่ 3 คุระ	770	737	702	1,439
หมู่ที่ 4 นายทุย	295	272	271	543
หมู่ที่ 5 หัวสวน	132	148	150	298
หมู่ที่ 6 ทุ่งรัก	521	569	587	1,156
หมู่ที่ 7 บางแดด	212	355	389	744
หมู่ที่ 8 โชคอำนวย	108	141	159	300

ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด[1)]	**2,542**	**100.00**
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร[2)]	1,039	40.87
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,503	59.13

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)
2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลแม่นางขาวมีเนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,542 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 38.74 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลแม่นางขาวประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และมังคุด ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค หากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2566) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 208,687.18 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 76,228.90 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 80,735.54 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 29,490.94 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 127,951.64 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 46,737.96 บาท ดังรายละเอียดในตาราง ที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลแม่นางขาว	**124,691.93**	**40,107.16**	**27,472.65**	**16,415.44**	**208,687.18**	**76,228.90**	**80,735.54**	**29,490.94**
หมู่ที่ 1 ทับช้าง	144,344.31	146,077.84	138,994.01	75,203.59	504,619.75	197,820.42	89,538.92	35,100.94
หมู่ที่ 2 ทางด่าน	89,898.36	44,081.97	20,688.52	10,204.92	164,873.77	59,864.88	129,872.13	47,155.95
หมู่ที่ 3 คุระ	119,924.53	29,537.74	8,118.87	15,952.83	173,533.96	50,954.57	41,457.55	12,173.13
หมู่ที่ 4 นายทุย	90,627.91	30,131.78	4,186.05	3,170.54	128,116.28	58,193.66	60,047.29	27,275.00
หมู่ที่ 5 หัวสวน	124,690.91	-	-	-	124,690.91	46,653.06	22,154.55	8,289.12
หมู่ที่ 6 ทุ่งรัก	118,014.93	395.52	-	18.66	118,429.10	49,669.80	75,462.69	31,649.45
หมู่ที่ 7 บางแดด	156,394.41	38,728.67	9,446.15	6,861.54	211,430.77	61,577.60	155,381.94	45,253.80
หมู่ที่ 8 โชคอำนวย	140,758.06	-	-	-	140,758.06	44,299.49	21,467.74	6,756.35

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3
สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน การใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 31,457 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 40,162 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

(1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 12,089 ไร่

(2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 622 ไร่

(3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 10,626 ไร่

(4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 9,526 ไร่

(5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 8,685 ไร่

(6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 46,353 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลแม่นางขาว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,161.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลแม่นางขาว มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองขี้แรด คลองควนล้อม คลองคุระ คลองเจ็ดปลัก คลองชีโบย คลองทุ่งรัก คลองนางย่อน คลองนายทุย คลองบางด้วน คลองบางติบน้อย คลองบางบง คลองบางปด คลองบางปอ คลองบางไผ่ คลองบางหลู คลองแม่นางขาว คลองลัดเกาะน้อย คลองหินคา คลองหินดำ สระเก็บน้ำคลองบางบง สระเก็บน้ำคลองบางปอ และหนองคลองนายทุย

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งพบว่าตำบลแม่นางขาว มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 30 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 11 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Tkt-sclA ชุดดินตะกั่วทุ่ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23,584 ไร่ หรือร้อยละ 23.95 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 10 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Bh-lsB ชุดดินบ้านทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,039 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clE ชุดดินคลองเต็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 352 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Ll-clB ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,803 ไร่ หรือร้อยละ 6.91 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Ll-mw-clB ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 682 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clB ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,333 ไร่ หรือร้อยละ 1.35 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clC ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,475 ไร่ หรือร้อยละ 6.57 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clD ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 708 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clB ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,391 ไร่ หรือร้อยละ 5.47 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Ro-silA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,418 ไร่ หรือร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Ro-silB ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,423 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ P บ่อ มีเนื้อที่ 131 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 35,305 ไร่ หรือร้อยละ 35.85 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 10,840 ไร่ หรือร้อยละ 11.01 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินเค็ม มีเนื้อที่ 23,584 ไร่ หรือร้อยละ 23.95 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) ปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 2,039 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินบ้านทอน (Bh) และปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 352 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินคลองเต็ง (Klt)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซต์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bh-lsB	2-5	50-100	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-6.0	<2	-	2,039	2.07
Klt-clE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	352	0.36
Ll-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	6,803	6.91
Ll-mw-clB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	682	0.69
Ntn-clB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,282	1.30
Ntn-clB*	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	51	0.05
Ntn-clC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	4,531	4.60
Ntn-clC*	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,944	1.97
Ntn-clD	12-20	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	661	0.67
Ntn-clD*	12-20	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	47	0.05
Pac-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	5,249	5.33
Pac-clB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	142	0.14
Ro-silA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	3,418	3.47
Ro-silB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	1,423	1.45
Tkt-siclA	0-2	>150	เลวมาก	สูง	>20	>75	6.0-8.0	7.5-8.0	<2	-	23,584	23.95
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35,305	35.85
P	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131	0.13
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,840	11.01
รวมทั้งหมด											**98,484**	**100.00**

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

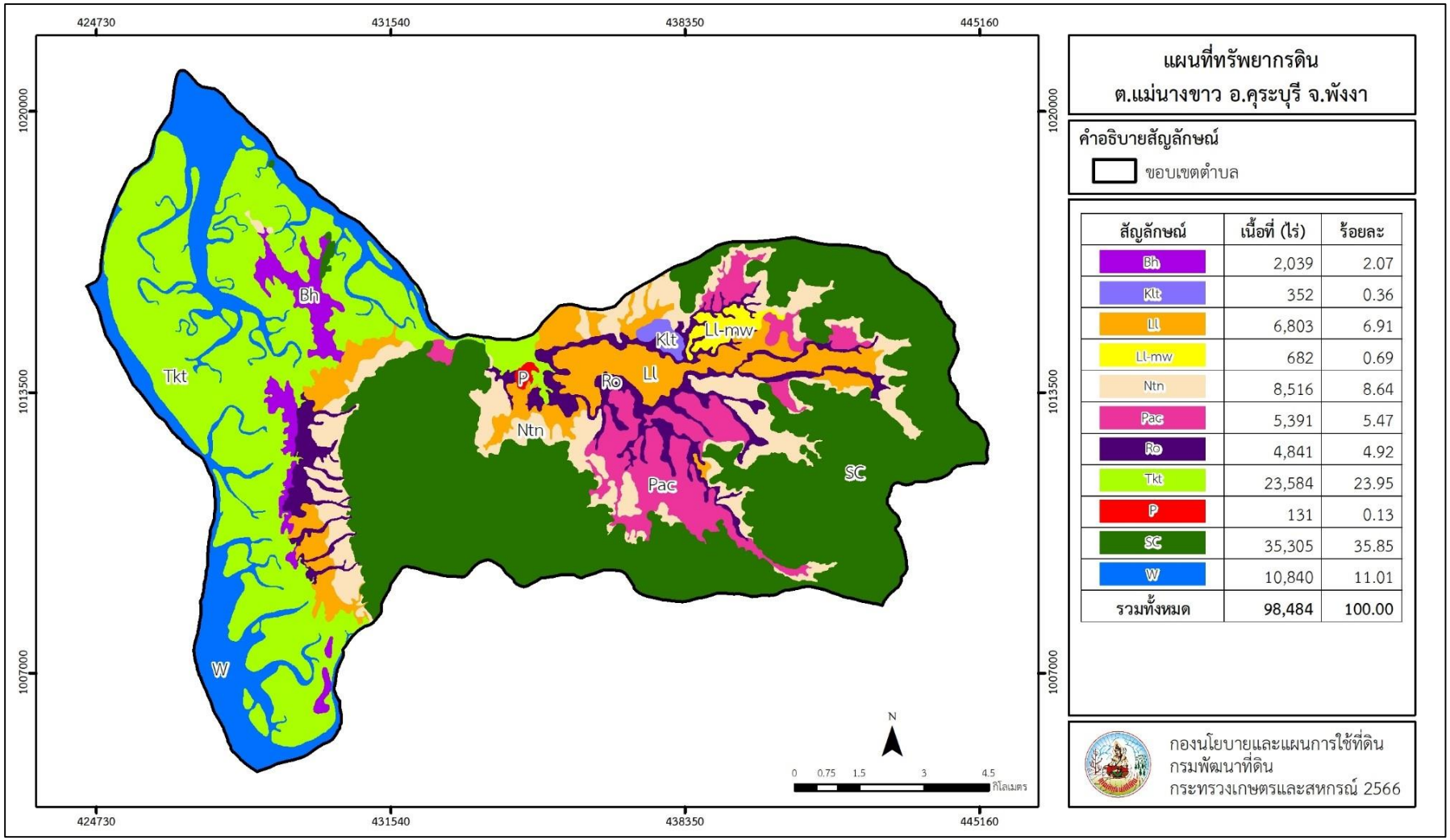

สัญลักษณ์	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Bh	2,039	2.07
Klt	352	0.36
Ll	6,803	6.91
Ll-mw	682	0.69
Ntn	8,516	8.64
Pac	5,391	5.47
Ro	4,841	4.92
Tkt	23,584	23.95
P	131	0.13
SC	35,305	35.85
W	10,840	11.01
รวมทั้งหมด	**98,484**	**100.00**

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

บทที่ 4
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
(Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลแม่นางขาว คือ

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และชะล้างพังทลาย
2) ขาดแคลนน้ำ
3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
4) ขาดองค์ความรู้ในการทำเกษตรกรรม

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลแม่นางขาว มีความต้องการ 4 ประการ คือ

1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
3) แก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
4) เพิ่มองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

1.1) ดินเสื่อมโทรม
1.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และการเกษตร
1.3) ไร้กรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน
1.4) ขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
2.2) ความต้องการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการเกษตร
2.3) แก้ปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน
2.4) เพิ่มองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 8 ประการ คือ

3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
3.2) ขาดการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสม
3.3) ขาดแหล่งกักเก็บน้ำและระบบท่อส่งน้ำ
3.4) ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินจึงไม่สามารถเข้าถึงโครงการของภาครัฐ

3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน

3.6) ปุ๋ยเคมีราคาแพง

3.7) ราคาสินค้าเกษตรแปรปรวน

3.8) เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้ที่ดินสำหรับการเพาะปลูก (การวิเคราะห์ดิน)

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

4.1) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนการผลิตสูง

4.2) รายได้ลดลง ไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต

4.3) ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และการเกษตร

4.4) ลักษณะดินไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร

4.5) มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

<u>พื้นที่ลาดชัน</u>

5.1) มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยวิธีพืชและวิธีกล

- คูรับน้ำขอบเขา
- คันดิน
- ฝายชะลอน้ำ
- ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินรักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

5.2) ปฏิรูปที่ดิน

5.3) จัดที่ดินโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

5.4) การจำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ถาวรนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ยังไม่ได้สำรวจและจำแนกประเภทที่ดินอย่างละเอียด

<u>พื้นที่ราบ</u>

5.5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด/ปุ๋ยหมัก/สารปรับปรุงดินกรด (โดโลไมท์)

5.6) แหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน (1,260 ลบ.ม.)

5.7) สร้างและซ่อมแซมแหล่งกักเก็บน้ำ

5.8) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

อนาคต

(1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

(2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

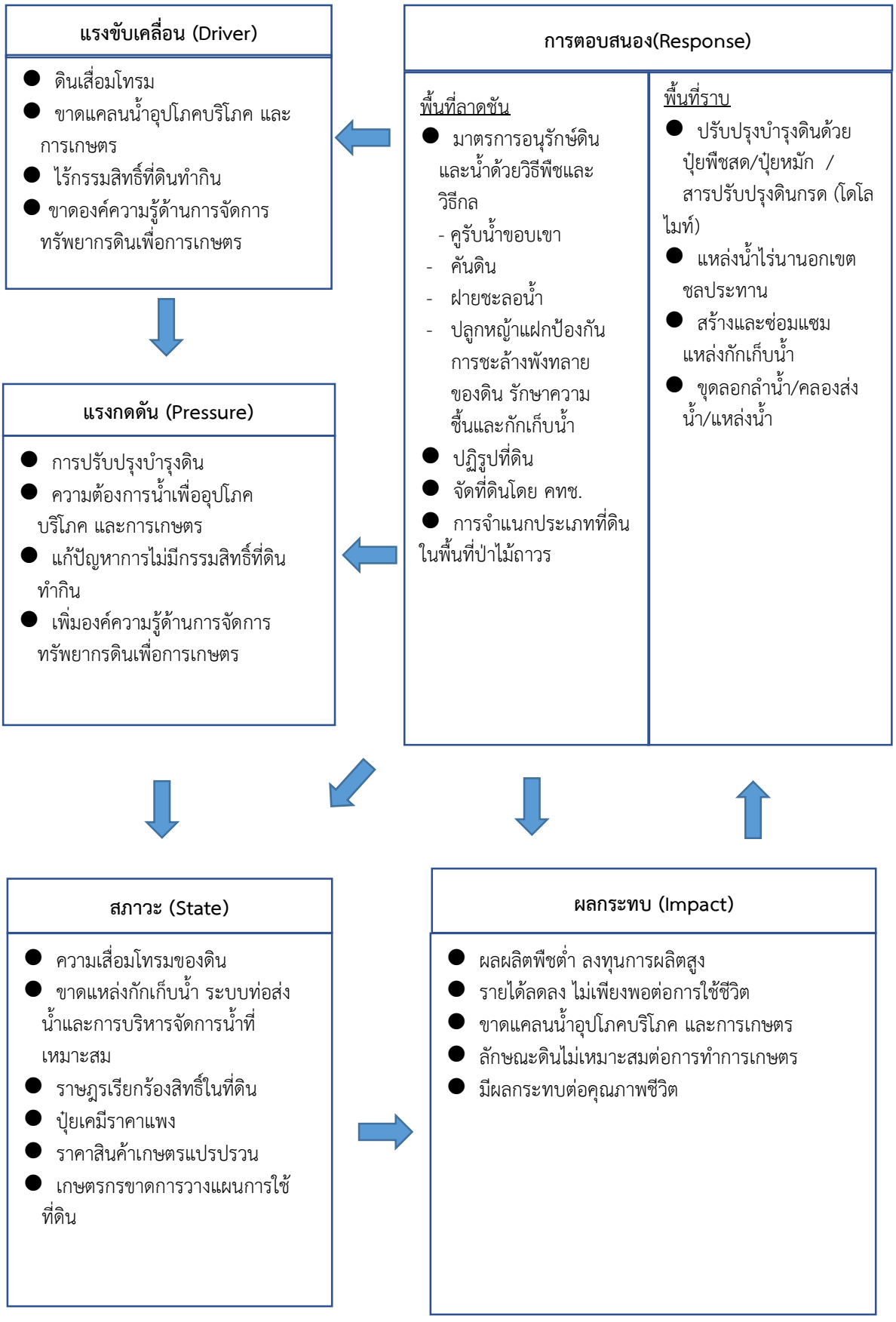

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 ไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ

1) ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกปาล์มน้ำมันช่วงต้นฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม–กรกฎาคม ควรปลูกเมื่อฝนเริ่มตกแล้วเพราะดินจะมีความชื้นเพื่อให้ต้นกล้าได้มีเวลาตั้งตัวในแปลงได้นาน อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มให้ผลผลิตครั้งแรกอายุประมาณ 30 เดือน นับจากหลังปลูกลงแปลง และจะให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องเก็บเกี่ยวได้ตลอดปี

2) ยางพารา เกษตรกรจะปลูกยางพาราในช่วงต้นฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ต้นยางพาราที่จะทำการกรีดยางพาราในครั้งแรกต้องมีอายุครบ 7 ปี เต็ม หรือมีความโตรอบต้น 50 เซนติเมตร ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร

4.2.2 ไม้ผล

1) ทุเรียน เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกทุเรียนช่วงต้นฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงกรกฎาคม ในบางแปลงหากมีการจัดระบบการให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดูแลให้น้ำกับต้นทุเรียนได้อย่างสม่ำเสมอในช่วงหลังปลูก ก็สามารถปลูกได้ตั้งแต่เดือนปลายเดือนเมษายน

2) มังคุด สวนมังคุดในตำบลแม่นางขาวจะเป็นมังคุดดั้งเดิม ซึ่งเกษตรกรจะปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ปัจจุบันไม่มีการปลูกเพิ่มแต่อย่างใด

3) ไม้ผลผสมผสาน เกษตรกรปลูกไม้ผลหลายชนิด ทั้งไม้ผลขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้มีผลไม้ไว้บริโภค และมีรายได้จากการจำหน่ายตลอดทั้งปี เช่น มังคุด ทุเรียน ลองกอง เงาะ มะม่วงหิมพานต์

4.2.3 พืชแซม

เกษตรกรในตำบลแม่นางขาวมักปลูกพืชแซมในปาล์มน้ำมัน และยางพารา ในระยะก่อนให้ผลผลิต คือ ในช่วง 3 ปีแรก ได้แก่

1) แตงโม เกษตรกรนิยมปลูกแตงโม 2 รอบภายใน 1 ปี โดยรอบแรกจะปลูกในเดือนกันยายน และเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนธันวาคม ส่วนรอบที่ 2 จะปลูกในเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนมีนาคมหรือเมษายน ใช้ระยะเวลาในการปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณ 65 วัน

2) พริกชีขาว เกษตรกรจะปลูกในช่วงเดือนสิงหาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนพฤศจิกายน ใช้ระยะเวลาในการปลูก 3-4 เดือน จึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

3) พืชผัก ที่นิยมปลูก ได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา และผัก

4.2.4 พืชร่วม

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกพืชร่วมกับยางพารา ซึ่งพืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตพร้อมๆกับยางพารา ซึ่งจะเป็นพืชที่สามารถขึ้นได้ดีในสภาพร่มเงา ได้แก่ ผักเหลียงผักพื้นบ้านบางชนิด สมุนไพร และพืชผักสวนครัวประเภท ข่า ขมิ้น

เดือน / ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ												
1. ปาล์มน้ำมัน	ปาล์มน้ำมัน											
2. ยางพารา	ยางพารา											
ไม้ผล												
1. ทุเรียน	ทุเรียน											
2. มังคุด	มังคุด											
3. ไม้ผลผสมผสาน	ไม้ผลผสมผสาน											
พืชแซม												
1. แตงโม	แตงโม								แตงโม			
2. พริกชีขาว								พริกชีขาว				
3. พืชผัก	พืชผัก											
พืชร่วม												
1. ผักเหลียง สมุนไพร และผักสวนครัว	ผักเหลียง สมุนไพร และผักสวนครัว											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

บทที่ 5
การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิดสอดคล้องตามหลักการของ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	**คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)**	**ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)**
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		**S2om**
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาวะการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		**S3w**
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		**S3e**
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		**S3ew**

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มังคุด ทุเรียน

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มังคุด	ทุเรียน
Bh-lsB	S2ron	S3r	S3r	S3r
Klt-clE	S3ewr	N	N	N
Ll-clB	S2n	S2n	S2ns	S2ns
Ll-mw-clB	S2on	S2n	S2ons	S2ons
Ntn-clB	S2rn	S3r	S3r	S3r
Ntn-clB*	S2rns	S3r	S3r	S3r
Ntn-clC	S2rn	S3r	S3r	S3r
Ntn-clC*	S2rns	S3r	S3r	S3r
Ntn-clD	S2ewrn	S3r	S3r	S3r
Ntn-clD*	S2ewrns	S3r	S3r	S3r
Pac-clB	S2n	S2n	S2ns	S2ns
Pac-clB*	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ro-silA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ro-silB	S2n	S2n	S2ns	S2ns
Tkt-siclA	N	N	N	N
SC	N	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6
แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยสาระสำคัญในมาตรา 72 (1) ได้ระบุอย่างชัดเจนว่ารัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน โดยวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากการแบ่งเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนสำหรับนำไปปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาดุลยภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ได้จากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อจัดทำเขตการใช้ที่ดินต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดินตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังวัดพังงา ได้กำหนดออกเป็น 6 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	**61,856**	**62.81**
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	**46,532**	**47.25**
1.2 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	**3,532**	**3.59**
1.3 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	**11,792**	**11.97**
2. เขตเกษตรกรรม	**21,742**	**22.07**
2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง (ประเภท2)	**21,352**	**21.68**
1) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	*1,019*	*1.03*
2) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	*20,330*	*20.64*
3) เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2)	*3*	*0.00*
2.2 เขตประมง	**390**	**0.40**
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	**1,734**	**1.76**
1) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	*1,701*	*1.73*
2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	*23*	*0.02*
3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	*10*	*0.01*
4. เขตแหล่งน้ำ	**11,820**	**12.00**
1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	*11,767*	*11.95*
2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	*53*	*0.05*
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	**113**	**0.11**
6. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	**1,219**	**1.24**
รวม	**98,484**	**100.00**

6.2.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 61,856 ไร่ หรือร้อยละ 62.81 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B 2 บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้นๆประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม เขตฟื้นฟูธรรมชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 46,532 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 47.25 ของเนื้อที่ตำบล

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 3,532 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.59 ของเนื้อที่ตำบล

3) เขตฟื้นฟูธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 11,792 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.97 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 21,742 ไร่ หรือร้อยละ 22.07 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 2 เขต ดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง (ประเภท 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลักซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 1,019 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วงหิมพานต์ ทุเรียน กล้วย มังคุด
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 20,330 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 20.64 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผลผสม
- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชทางเลือก ได้แก่ พืชผัก

2) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 390 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบลโดยมีลักษณะเป็นแหล่งน้ำหรือสระน้ำ

6.2.3 เขตชุมชน

มีเนื้อที่ 1,734 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.76 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง คือ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,701 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.73 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล

3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 10 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 11,820 ไร่ หรือร้อยละ 12.00 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง คือ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 11,767 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.95 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 53 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000)

มีเนื้อที่ 113 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000)

มีเนื้อที่ 1,219 ไร่ หรือร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล

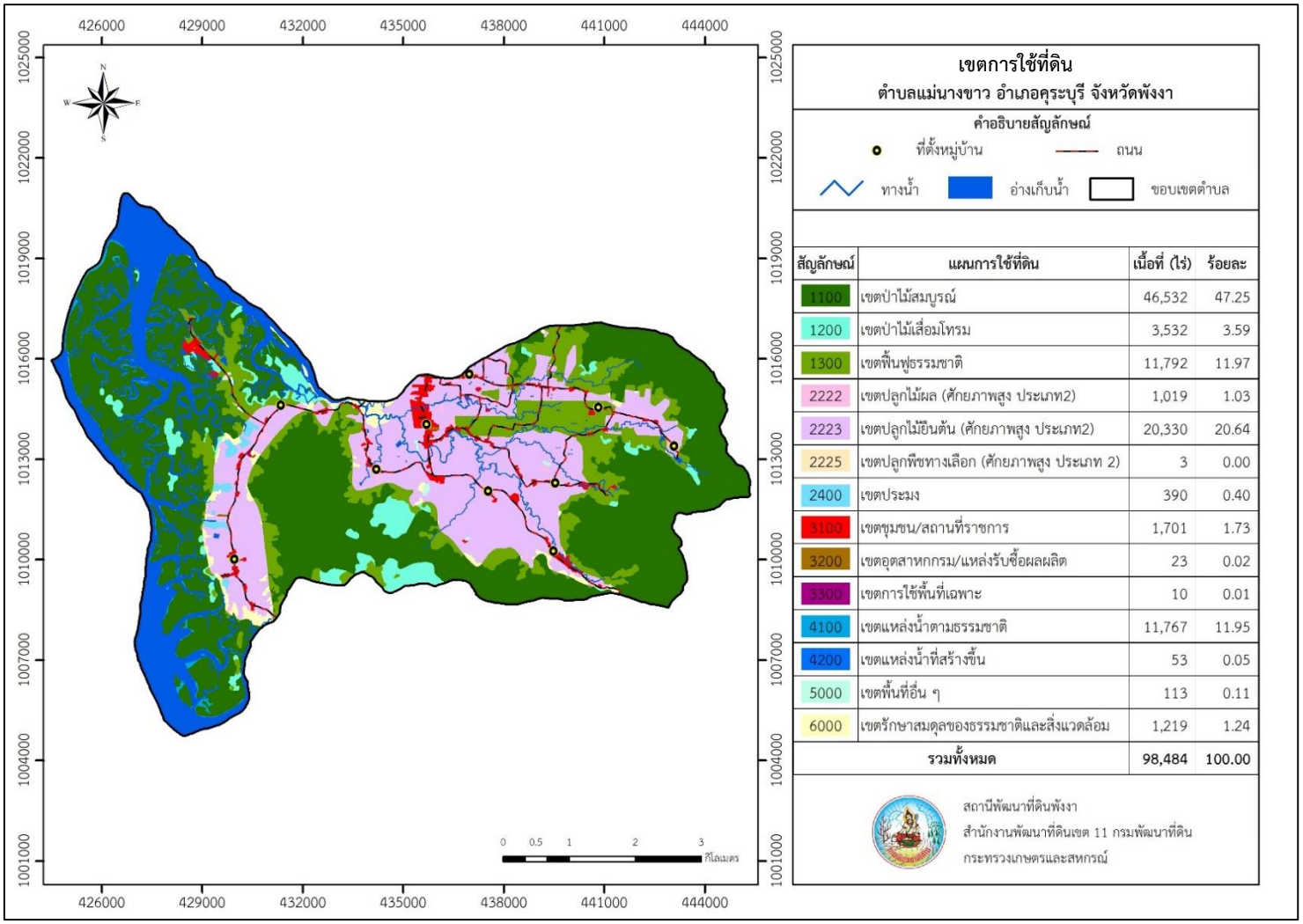

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา

บทที่ 7
การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงาแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2570

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่นางขาวไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินพังงา เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 สถานีพัฒนาที่ดินพังงา นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
(2) การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
(4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
(5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
(6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
(7) การจัดหาปูนโดโลไมท์
(8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
(9) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน(ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง)

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

(1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
(2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

3) พื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

(1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

(3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ (งานขุดลอกและงานวางระบบส่งน้ำ)

4) การจัดการทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร มีแผนงาน/โครงการจัดองค์ความรู้ทางการเกษตร ดังนี้

(1) บัตรดินดี

(2) โครงการพัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี

(3) การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น

(4) โครงการเกษตรอินทรีย์ (PGS)

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชทางเลือก เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลแม่นางขาว กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลแม่นางขาว ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหาขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน และปัญหาขาดองค์ความรู้เกษตรกรรม ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินขาดความอุดมสมบูรณ์นั้น ได้แก่ การชะล้างพังทลายของดิน ดินเป็นกรด ดินเค็ม ดินตื้น คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร ส่วนธาตุอาหารและอินทรียวัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรียวัตถุได้สลายตัวไป

การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จะต้องดำเนินการทั้งตำบล โดยปัญหาดินเสื่อมโทรม จะรวมถึง ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินเป็นกรด ดินเค็ม ดินตื้น จึงมีการปรับปรุงดินโดยวัสดุปูน (โดโลไมท์) และมีการใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดิน ปรับปรุงสภาพดินโดยใช้สารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปูนขาวหรือยิปซัม หรือการเลือกชนิดพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ และควบคุมระดับน้ำใต้ดินที่เค็มโดยระบบระบายน้ำแบบเปิด ควรมีการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินด้วยวัสดุอินทรีย์ต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ รวมถึงการปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อเพิ่มธาตุอาหารพืช และช่วยในการอุ้มน้ำได้ดีขึ้น มีการใช้พืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นดิน เช่น เศษพืช หรือพืชตระกูลถั่ว

ในกรณีของการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค/บริโภค และบางพื้นที่ขาดน้ำในการทำเกษตร รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำหรือน้ำท่วมจะต้องดำเนินการทั้งตำบล โดยจัดทำโครงการ ***“การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”*** ทั้งพื้นที่ตำบลจะต้องมีการจัดทำร่วมกับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ มีก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น ขุดเจาะบ่อบาดาล ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และป้องกันน้ำท่วม ภายใต้ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2566-2570

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,019 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 20,330 ไร่ 3. เขตปลูกพืชไร่ทางเลือก เนื้อที่ 3 ไร่ 4. เขตประมง เนื้อที่ 390 ไร่	**1. การปรับปรุงบำรุงดิน** 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5 การจัดหาปูนโดโลไมท์ 1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 1.7 การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน(ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง) 1.8 จัดตั้งธนาคารปุ๋ยการใช้ พด. **2. การบริหารจัดการน้ำ** 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2.2 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ (งานขุดลอกและงานวางระบบส่งน้ำ)	

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,019 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 20,330 ไร่ 3. เขตปลูกพืชไร่ทางเลือก เนื้อที่ 3 ไร่ 4. เขตประมง เนื้อที่ 390 ไร่	**1. การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน** 1.1 การอนุรักษ์ฯ ในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ 1.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ **2. การจัดองค์ความรู้ทางการเกษตร** 2.1 บัตรดินดี 2.2 โครงการพัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี 2.3 โครงการเกษตรอินทรีย์ (PGS) 2.4 การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น	
รวมพื้นที่เกษตรกรรม	**รวมแผนงาน/โครงการ**	

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,019 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 20,330 ไร่ 3. เขตปลูกพืชไร่ทางเลือก เนื้อที่ 3 ไร่ 4. เขตประมง เนื้อที่ 390 ไร่	**การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต** 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3) จัดอบรมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการจัดการโรค/แมลงศัตรูพืช (กรมวิชาการเกษตร) 4) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) **การปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต** 1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 7) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 9) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (สนง.เกษตรจังหวัด) 11) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 12) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด) 13) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 14) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

ตารางที่ 7.2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
2. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 2,181 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 6) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		2566	2567	2568	2569	2570		
	1. ปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเขตเกษตรผสมผสาน	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	150	150	150	150	150	750	2,250	2,250	2,250	2,250	2,250	11,250	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเขตเกษตรผสมผสาน	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	2,850	2,850	2,850	2,850	2,850	14,250	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเขตเกษตรผสมผสาน	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	20	20	20	20	20	100	300	300	300	300	300	1,500	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตเกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	2	2	2	2	9	17,800	35,600	35,600	35,600	35,600	160,200	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		2566	2567	2568	2569	2570		
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
เขตเกษตรกรรม/แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	75,000	75,000	75,000	75,000	75,000	375,000	90,000	90,000	90,000	90,000	90,000	450,000	พด.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ														
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	4.1 การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	ไร่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	4.2 การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางการเกษตร	ไร่	200	-	-	-	-	200	1,100,000	-	-	-	-	1,100,000	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	4.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	5	5	5	5	5	25	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	42,500	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง .2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล.(** กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

_____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ.2565.)** แหล่งที่มา https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop, 1 พฤษภาคม 2566.

กรมการพัฒนาชุมชน .2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ).รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565.** แหล่งที่มา :https://ebmn.cdd.go.th/, 1 มิถุนายน 2566.

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล .2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล.** แหล่งที่มา: http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php, 26 พฤษภาคม 2566.

กรมส่งเสริมการเกษตร .2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566).** แหล่งที่มา : http://mvos2.gistda.or.th/, 15 พฤษภาคม 2566.

กรมอุตุนิยมวิทยา .2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ .ศ.2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล)**.กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน .2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล).**กองนโยบายและ แผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน .2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน .(ไฟล์ข้อมูล)** กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ตันศิริ และ คำรณ ไทรฟัก .2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน.** กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

องค์การบริหารส่วนตำบลXXX. 2566. **วิสัยทัศน์พันธกิจ .**แหล่งที่มา: http://www.khaokhen.go.th/vision.html, 1 พฤษภาคม 2566. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สถานีพัฒนาที่ดินพังงา
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์